

MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ
ČESKÉ REPUBLIKY

Exportní potenciál Srbska a dalších zemí západního Balkánu

Pavel Svoboda

Zemědělský diplomat ZÚ ČR Bělehrad
Odbor zahraničně obchodní spolupráce,
Ministerstvo zemědělství ČR

Tel: +381 11 3336225

GSM: +381 63 388931

E-mail: pavel_svoboda1@mzv.cz

MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ

Region Západní Balkán - trh

- Cca 16 mil. obyvatel. Cca 5 mil. muslimů, kteří nekonzumují vepřové, HALAL však vyžaduje pouze cca 20% z nich.
- Lze předpokládat rychlý růst spotřeby. Spotřeba masa je v současnosti jedna z nejnižších v Evropě - Srbsko 35kg (v době SFRJ 65kg), Bosna a Hercegovina 33,9 kg na osobu a rok. V BaH prudce roste spotřeba kuřecího masa.

Zdroj: PRIVREDNI PREGLED/ NEZAVISNE NOVINE

- Průměrný obyvatel Srbska zkonsumuje 4,3 kg hovězího, 15,6 kg vepřového, 15,2 až 18 kg drůbežího a 4 až 5 kg živých ryb.
- Zvýšení počtu praktikujících křesťanů a muslimů přináší poptávku po rybách, drůbežím mase a HALAL.

Zdroj: PRIVREDNI PREGLED/ NEZAVISNE NOVINE

Export z ČR do Srbska

Nejvýznamnější položky vývozu z ČR do Srbska v období let 2013 - 2016* (mil. Kč, řazeno dle hodnoty v roce 2015)

Kód zboží	Název zboží	2013	2014	2015	2015*	2016*
0402	Sušené mléko a smetana	93	52	71	52	54
2203	Pivo	15	31	48	23	31
2309	Přípravky k výživě zvířat	24	31	33	15	15
2106	Potravinové přípravky	41	38	31	16	17
1904	Výrobky z obilí získané bobtnáním	22	32	27	14	10
2208	Lihoviny	26	25	23	7	5
2206	Jablečné a hruškové víno	0	0	16	11	5
1004	Oves	14	14	8	6	2
2402	Cigarety	0	5	7	4	3
2104	Polévky a bujóny	7	7	7	5	6

* - leden – červen, zdroj: ČSÚ

Export ze Srbska do ČR

Nejvýznamnější položky dovozu ze Srbska do ČR v období let 2013 - 2016* (mil. Kč, řazeno dle hodnoty v roce 2015)

Kód zboží	Název zboží	2013	2014	2015	2015*	2016*
1512	Slunečnicový olej	21	80	88	24	39
0811	Maliny a jiné ovoce i vařené, zmrazené	51	43	69	24	25
2309	Přípravky k výživě zvířat	55	20	35	14	20
2106	Potravinové přípravky	10	10	19	12	14
2304	Pokrutiny ze sóji	15	16	13	6	5
0809	Čerstvé ovoce (meruňky, švestky)	24	13	8	0	0
2202	Voda a nealkoholické nápoje	0	1	8	1	3
0807	Melouny (včetně vodních melounů)	14	5	7	1	0
2208	Lihoviny	0	3	6	1	2
0710	Zelenina, zejména papriky	17	13	6	2	4

* - leden – červen, zdroj: ČSÚ

Srbsko- stavy chovů

	1989 ¹	1996 ²	1997 ³	2014.	2015 ⁴
Skot	2.026.000	1.737.324	1.720.866	920.068	915.641
Prasata	4.374.000	4.399.891	4.209.216	3.235.658	3.284.378
Ovce	2.575.000	2.184.389	2.109.327	1.748.110	1.789.144
Kozy		275.112	238.200	218.603	202.828
Drůbež	1991 29.270.000	25.441.662	24.950.693	17.167.364	17.449.938

¹ Statistická ročenka RZS Bělehrad

² 15.1.1996 - RZS

³ 15.1.1997 - RZS

⁴ Stav 1.12.2015 – P3C (Zpráva ΠΟ12)

Vepřové a hovězí maso

Výroba, dovoz/vývoz vepřového masa

Kategorie/rok	2012	2013	2014	2015
Celková domácí výroba vepřového masa (t)	252.000	249.000	258.000	278.000
Dovoz (t)	9.186	10.557	18.780	20.137
Vývoz(t)	2.431	709	16.094	12.063
Celková domácí spotřeba (t)	258.755	258.848	260.686	286.074

Výroba, dovoz/ vývoz hovězího masa

Kategorie/rok	2012	2013	2014	2015
Celková výroba hovězího masa (t)	81.705	69.530	73.000	77.000
Dovoz(t)	109	244,3	731,8	1.375
Vývoz (t)	1.549	1.470	1.700	1.351
Celková domácí spotřeba (t)	80.265	68.304,3	72.031,8	77.024

Zdroj: Privredna komora Srbije/ Republički zavod za statistiku

Srbsko - situace v živočišné výrobě

- Za dvacet let klesla produkce masa ze 650.000 na 450.000 tun ročně. 0,3 zvířete na hektar.
- Od roku 2002 klesl počet prasat o cca 500 000 na současných cca 3,3 mil.
- Dovoz selat Německo, Dánsko, Nizozemí, Maďarsko.
- Srbsko nebylo schopné využít kvótu (8.875 tun ročně) na vývoz hovězího masa do EU. V době SFRJ vyváželo Srbsko cca 30 000 tun tohoto masa.
- Konkurenceschopnost lokálních chovatelů snižuje mj. vysoká cena krmiv, častý vysoký obsah aflatoxinů, očkování proti prasečímu moru atd.
- V Srbsku je cca 40 větších průmyslových jatek, jejich kapacita značně přesahuje současné potřeby.
- Zdroj: RSZ, PRIVREDNI PREGLED/ NEZAVISNE NOVINE 2015, 2016

Dovoz masa a masných výrobků

- Největší dovozci masa jsou Neoplanta www.neoplanta.rs , Silbo www.silbo.rs Yuhor Jagodina www.yuhor.rs , DIS www.dis.rs , Trlič www.trlic.com Zdroj: Privredni Pregled
Největší dovozce hovězího masa Zlatiborac www.zlatiborac.com Zdroj: Vojvodjanski istraživačko-analitički centar
- Nárazově dováží maso i největší zpracovatel masa a vlastník zemědělské půdy v Srbsku Industrija mesa Matijević www.matijevic.rs Z vlastních zdrojů nepokrývají především krutí maso.
- Výrobci masných výrobků dováží především levný separát a zmražené maso, i když tvrdí, že se jedná o kvalitní maso z Německa a Holandska pochází často ze zemí Jižní Ameriky. Zdroj: Privredni Pregled
- Od 1.1. 2016 omezen dovoz strojově odděleného masa (separátu). Snížen maximální dovolený obsah vápníku ze 180 na 100 mg ve 100g.
- Pro české výrobce masných výrobků by mohlo být zajímavé uplatnění v některém ze řetězců. V Srbsku je známá např. pražská šunka, pražské klobásy. V marketingu by bylo možné využít dobrou známost a image českého piva.

Mléko a mléčné výrobky

- Opatření zavedená k udržení tržní rovnováhy v souvislosti se zákazem vývozu mléka z EU do RF a ukončení kvót jsou nadále platná. Jedná se poplatek v rozmezí 10-30 RSD na litr.
- Řada zahraničních výrobců Meggle, Lactalis atd. vyrábí v Srbsku, balkánský konzument má svá specifika a preference.
- Dováží se především sušené mléko pro výrobu cukrovinek a sladkého pečiva. Dovoz mléka vyvažuje především sníženou dojivost v letních měsících.

Největší dovozci sušeného mléka

- INDUSTRIJA SMRZNUTE HRANE FRIKOM d.o.o

www.frikom.com

- Soko Štark d.o.o Beograd (Atlantic grupa)

www.stark.rs

- „PIONIR“ d.o.o.

www.a-pionir.com

- SOMBOLED d.o.o. (Lactalis)

www.somboled.rs

- Bambi a.d. (Danube foods grup)

www.bambi.rs

Pivo

- V roce 2015 vzrostla výroba piva o 4% na 5.444.191 hl.
- Vývoz 1.968.680 hl především do sousedních zemí.
- V roce 2015 dovezeno 278 510 hl. Z tohoto množství pocházelo 16,8% z Maďarska, 14,3% z Německa, 12,6% z České Republiky, 11,5% z Holandska. Zdroj: Privredna komora Srbije
- Trh ovládají tři společnosti. Malé pivovary a minipivovary jsou zcela okrajovou záležitostí.
- Molson Coors Brewing Company (Jelen, Staropramen – masívní reklamní kampaň.)
- Carlsberg (Lav) Dovoze Budějovického Budvaru V roce 2015 dovezl 31.999 hl z celkového dovozu piva z ČR 36.013 hl, to je 89%. Zdroj: Carlsberg Srbija a Celní správa.
- Heineken (Zaječarsko) Dováží Krušovice.

Velké řetězce v Srbsku

DELHAIZE SERBIA

Maxi, tj. Delhaize Serbia www.delhaizegroup.com je největší řetězec v Srbsku. Na začátku tohoto roku měl celkem 388 prodejen a cca 37% trhu.

IDEA/MERKATOR/RODA www.idea.rs, www.roda.rs, www.mercator.rs – cca 300 prodejen a cca 36% trhu.

UNIVEREXPORT www.univerexport.rs cca 100 prodejen.

DIS www.disyu.com 16 prodejen.

TEMPO www.tempocentar.com 11 prodejen.

METRO www.metro.rs 7 prodejen.

Nejsilnější dodavatelé zahraničních výrobků z masa a mléka do těchto řetězců Silbo d.o.o. www.silbo.rs a Omnico www.omnico.rs

Zdravá výživa

- V regionu je poměrně populární trend tzv. „zdravé výživy“ za tyto produkty jsou spotřebitelé ochotni si připlatit.
- Tento druh potravin se prodává ve specializovaných malých prodejnách ve velkých městech.
- Místní dovozci spolupracující s českými výrobci:
SKONEX d.o.o. www.skonex.rs
REPRO TRADE d.o.o. www.reprotrade.co.rs

Doporučený postup

- Přímý dovoz praktikují jen některé velké subjekty, ve většině případů je nutný srbský dovozce - distributor. K jeho nalezení lze využít veletrhy, efektivnější je však aktivní oslovení potenciálních distributorů.
- Při jednání s místními subjekty je vhodné firmu navštívit. Návštěva je nejen pozitivně vnímána, ale přesvědčíte se i o realitě.
- Stravovací návyky jsou v centrální a jižní části regionu ovlivněny tureckou kuchyní.
- Velcí hráči investují velké prostředky do marketingu...
- Zvažte výrobu přímo v regionu či akvizici zavedené firmy.
- **Pozor na platební schopnost odběratelů.**
- **Pozor na různé „zprostředkovatele“.**

Technologie pro zemědělství a potravinářství

- Zlepšující se ekonomická situace dovoluje postupné investice, nákup zemědělských strojů atd.
- Snaha zmenšit riziko neúrody – zavlažovací systémy, sítě proti kroupám.
- Nízká úroveň zpracovatelského průmyslu.
- Rozšiřující se výroba vín – technologie pro vinaře.
- Zvýšení výkupních cen elektřiny otevřelo prostor pro bioplynové stanice.

Užitečné kontakty

- PRIVREDNA KOMORA SRBIJE (Hospodářská komora Srbska) www.pks.rs
- AGENCIJA ZA PRIVREDNE (Obdoba našeho živnostenského úřadu. Na stránkách lze nalézt řadu informací o srbských firmách.) www.apr.gov.rs
- NARODNA BANKA SRBIJE (Srbská národní banka. Na jejích stránkách lze nalézt základní informaci o finančním stavu srbských firem.) www.nbs.rs
- UPRAVA CARINA (Celní správa) www.carina.rs
- REPUBLIČKI ZAVOD ZA STATISTIKU (Republikový statistický ústav) www.stat.gov.rs
- NOVOSADSKI SAJAM (Novosadský veletrh. Organizátor nejsilnějšího zemědělského veletrhu v regionu.) www.sajam.net
- UPRAVA ZA VETERINU (Veterinární správa) www.vet.minpolj.gov.rs

MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ
ČESKÉ REPUBLIKY

Kontakt

Děkuji Vám za pozornost

Pavel Svoboda

Tel: +381 11 3336225

GSM:+381 63 388931

E-mail: pavel_svoboda1@mzv.cz

MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ